

Sprawozdania z konferencji

Zarządzanie – Szkoła – Komunikacja społeczna

Zakopane 27–30.09.2010

Już po raz dziewiąty, tym razem w Zakopanem, w dniach 27–30 września 2010 r. odbyła się międzynarodowa konferencja naukowa pod patronatem Komitetu Nauk Pedagogicznych Polskiej Akademii Nauk i Polskiego Towarzystwa Komunikacji Społecznej z cyklu *Komunikowanie społeczne w edukacji*. Hasłem konferencji stało się *Komunikowanie społeczne w edukacji – Komunikacja – Zarządzanie – Edukacja*

Wśród organizatorów tego przedsięwzięcia wymienić należy m.in.: Wydział Zarządzania i Komunikacji Społecznej Uniwersytetu Jagiellońskiego, Uniwersytet Pedagogiczny im. KEN w Krakowie, Uniwersytet Zielonogórski, Wyższą Szkołę Humanistyczną w Lesznie, Wydział Pedagogiczny (Pedagogiicka Fakulta) Uniwersytetu Mateja Bela z Bańskiej Bystrzycy, Wydawnictwo Adam Marszałek.

Celem konferencji była dyskusja i wymiana doświadczeń naukowych koncentrujących się wokół zagadnień związanych z pojęciami jakości i równości w kontekście pracy szkoły i funkcjonowania systemu edukacji jako całości, ze szczególnym zwróceniem uwagi na takie aspekty, jak: zarządzanie, kompetencyjność czy umiejętności w zakresie komunikowania się.

W spotkaniu udział wzięli przedstawiciele różnych ośrodków naukowych, m.in.: Uniwersytetu Jagiellońskiego, Uniwersytetu Warszawskiego, Uniwersytetu Pedagogicznego w Krakowie, Uniwersytetu Mateja Bela w Bańskiej Bystrzycy, Wyższej Szkoły Humanistycznej w Lesznie, Uniwersytetu Humanistyczno-Przyrodniczego w Kielcach, Akademii Podlaskiej, Politechniki Częstochowskiej, Komitetu Nauk Pedagogicznych PAN.

Uczestników konferencji powitali przewodniczący Komitetu Naukowego – prof. dr hab. Zbigniew Nęcki oraz dyrektor Instytutu Nauk o Wychowaniu UP im. KEN w Krakowie prof. dr hab. Mirosław J. Szymański.

Pierwszej odsłony obrad, pod hasłem: *Jakość szkoły – perspektywa polityki oświatowej i aspekty personalne*, dokonał prof. dr hab. Bogusław Śliwowski wystąpieniem, w którym zwrócił uwagę na dylematy polityki oświatowej III RP. Następnie głos zabrał prof. dr hab. Zbigniew Nęcki, zwracając uwagę audytorium na problem impasu w komunikacji.

Odsłona druga przyniosła burzliwą dyskusję, w czasie której uczestnicy nie tylko szukali odpowiedzi na postawione pytania, ale również dzielili się swoimi doświadczeniami i refleksjami na temat poruszanych kwestii.

Po wystąpieniach inauguracyjnych obrady konferencyjne przebiegały w postaci dwu równoległych grup panelowych. Moderatorami pierwszego panelu byli: prof. Roman Dolata, prof. Inetta Nowosad, prof. Mirosław J. Szymański. Przedmiotem zainteresowań tej grupy stała się: *Szkola wobec priorytetu jakości*.

Prof. dr hab. Roman Dolata w swoim interesującym referacie wprowadzającym w problematykę nierówności między gimnazjami w dużych miastach zwrócił uwagę na znaczenie wskaźnika międzyszkolnego zróżnicowania wyników uczniów w testach egzaminacyjnych, kładąc nacisk na czynniki odpowiedzialne za ten proces. Zaliczył do nich: przestrzenne segregacje cywilizacyjne, procesy autoselekcji na progu szkoły, efekt rówieśników, zróżnicowaną efektywność nauczania. Wskaźniki międzyszkolnego zróżnicowania wyników mogą stać się w pełni wartościowym instrumentem diagnostycznym, jak stwierdził profesor, jeśli badacz zwróci uwagę właśnie na ich interpretację w powiązaniu z procesami odpowiedzialnymi za różnicowanie się szkół.

Głównym motywem wystąpienia dr Agaty Popławskiej stała się jakość pracy szkoły i konieczność doskonalenia jej w kontekście pełnionych ról nauczyciela konstruktysty oraz roli jego uczniów na tle elementów systemu dydaktycznego.

Dr Danuta Opozda w swoim referacie zatytułowanym: *Orientacja kolektywistyczna versus indywidualistyczna*, zwróciła uwagę na dylematy edukacji szkolnej (w zakresie wychowania), odpowiadające orientacji kolektywistycznej, indywidualistycznej i kulturowej.

Problemy i ograniczenia studiowania na kierunku/specjalności public relations były tematem rozważań dr Moniki Kaczmarek-Śliwińskiej, która poddała analizie internetowe oferty dydaktyczne polskich uczelni publicznych i niepublicznych w tym zakresie oraz poruszyła problem jakości kształcenia, ukazując realia studiowania tego kierunku na polskich uczelniach wyższych.

Komunikacja społeczna i jej korelaty z jakością szkoły to przedmiot dyskusji drugiego panelu, którego moderatorami byli: prof. Zbigniew Nęcki, prof. Jerzy Nikitorowicz, prof. Józef Podgórecki. Uczestnicy tej sesji w swoich wystąpieniach zwracali uwagę zarówno na aspekt teoretyczny, jak i praktyczne zastosowanie omawianych kwestii, wśród których znalazły się m.in.:

- rola kultury organizacyjnej a zarządzanie wiedzą (dr Agata Przewoźna-Krzemińska),
- szkoła jako organizacja ucząca się – sektor edukacji a sektor nowych technologii (dr Jerzy Rosiński),
- kompetencje komunikacyjne a sztuka zarządzania sobą (dr Małgorzata Randak-Jeziorska),
- gry i rytuały społeczne w przestrzeni komunikacyjnej szkoły w kontekście „języka szakala” i „języka żyrafy” (dr Longina Strumska-Cylwik, dr Zofia Białko),

– specyfika komunikacji społecznej na przykładzie internatu (mgr Karol Konaszewski),

– rozmowa jako technika badań (dr Beata Bocian).

Tę część obrad zamknęło wystąpienie dr. Wojciecha Maliszewskiego, w którym została przedstawiona propozycja modelu kompetencji komunikacyjnej nauczyciela akademickiego w perspektywie interakcji.

Dzień trzeci skupił uczestników konferencji w dwu grupach panelowych. Obrady w pierwszej z nich zostały podzielone na część I: *Nauczyciel – rozwój własny a rozwój szkoły* oraz część II: *Jakość czy równość? Nerozwiazane problemy i dylematy edukacji szkolnej*.

W część I obrad wprowadziła, na tle fragmentu utworu zespołu Pink Floyd *The wall*, przybliżając atmosferę zagadnienia szkoły i nauczyciela, prof. dr hab. Inetta Nowosad.

Główne postulaty, jakie wysunęła na pierwszy plan, dotyczyły problemu braku odpowiedzi na pytania (w badaniach międzynarodowych) o cechy odpowiedzialne za różnice efektywności systemów szkolnych. Omówiła model OECD, zwracając szczególną uwagę na konfiguracje systemów szkolnych (wschodnioeuropejska, skandynawska, anglosaska). W podsumowaniu skoncentrowała się na kierunku polityki oświatowej w międzynarodowych porównaniach, akcentując problem braku wsparcia szkół oraz typologię działań reformatorskich.

Profesor dr hab. Swietłana Szczudło nakreśliła wyzwania społeczne dla współczesnego społeczeństwa Ukrainy.

Dr Ewa Kobyłecka podjęła problematykę wartości, kładąc nacisk na dialog, który określiła jako „porozumienie aksjologiczne, czyli dzielenie stanowisk z zachowaniem zasady proporcjonalności”.

W zagadnienia dotyczące rozwoju szkoły i nauczyciela wpisywało się wystąpienie prof. Ph. dr Soñi Karikovej dotyczące kompetencji psychologa szkolnego. Główny

akcent został położony na pole zmian, które powinny jak najszybciej znaleźć miejsce w myśleniu o psychologu szkolnym jako psychologu szkoły.

Dr Magdalena Grochowalska skoncentrowała swe rozważania naukowe wokół paradygmatu procesu kształcenia i wzorców interakcji społeczno-komunikacyjnych. Scharakteryzowała modele procesu komunikacji, ukazała obszary analiz oraz zwróciła uwagę na związek kompetencji komunikacyjnej dziecka z doświadczeniem i potrzebą interakcji.

Część II pierwszej grupy panelowej rozpoczął prof. dr hab. Mirosław Szymański, który przedstawiając nowe rodzaje nierówności w zakresie szans edukacyjnych, położył nacisk na występowanie zmian społecznych przyczyniających się do zanikania jednych form nierówności edukacyjnych i pojawiania się nowych. Podkreślił ogromną rolę sfer oddziaływań zewnętrznych związanych z funkcjonowaniem wielu instytucji i środowisk, takich jak rodzina, szkoła, pozaszkolne instytucje oświaty i kultury, środowisko lokalne, czy środki masowego przekazu.

Tezy te korespondowały z kolejnymi wystąpieniami, wśród których znalazło się to dr Barbary Walasek-Jarosz na temat problemu ingerencji polityki oświatowej w wyrównywanie szans edukacyjnych. To bogate treściowo wystąpienie dopełnione zostało profesjonalną prezentacją wyników badań.

Rolę gimnazjum w reformowanym systemie szkolnym zaprezentowała doktor Iwona Oetkiewicz. Zdaniem autorki, jednym z wielu czynników, który ma związek z szansami edukacyjnymi uczniów, jest status społeczny rodziców. Rezultaty badań autorki wiążą się z procesami wewnątrzszkolnej selekcji egzaminacyjnej oraz selekcji poszkolnej, a także różnorodnych czynników wpływających na te procesy.

Międzynarodowym akcentem stała się wypowiedź prof. Paed. Dr. Wojtecha Korima koncentrująca się wokół koncepcji edukacji etycznej. Poruszane przez niego zagadnienia dotyczyły wyników badań w ramach projektu APVV-0372-06 Koncepcja Edukacji Etycznej w Republice Słowackiej i Wybranych Krajach Europejskich.

Dr Aldona Kopik w wystąpieniu na temat wspierania sześciolatków w szkole podkreśliła wagę zmian w systemie polskiej edukacji, zwróciła uwagę na poszukiwanie nowych rozwiązań oraz budowanie nowego modelu edukacji. Ponadto przedstawiła autorską koncepcję (Kopik, Zatorska) wielointeligentnej edukacji dla dziecka, na którą składa się pięć filarów: teoria inteligencji wielorakich, diagnoza, indywidualizacja, inspirujące środowisko edukacyjne oraz dialog środowisk.

Wystąpienia uczestników tej części obrad podsumował prof. Mirosław Szymański, zwracając uwagę na inspirujące i pragmatyczne tematy wystąpień.

Druha grupa panelowa koncentrowała swoje rozważania wokół zagadnień *Komunikacyjnego środowiska współczesnej szkoły w perspektywie kompetencji i umiejętności w odniesieniu do interakcji komunikacyjnych*.

Jako pierwszy głos zabrał prof. dr hab. J. Nikitorowicz, ukazując znaczenie reakcji i interakcji w komunikacji społecznej z perspektywy edukacji międzykulturowej.

Z wystąpieniem tym korelował referat dr Barbary Dobrowolskiej, która na podstawie badań własnych ukazała problem rozwoju współczesnej szkoły przez nabywanie odpowiednich kompetencji uczących w niej nauczycieli w kontekście dylematów wielokulturowości. Nakreśliła ona kierunek koniecznych, choć trudnych do realizacji zmian, bez wprowadzenia których szkoła będzie miała charakter introwertycznej instytucji zamkniętej na „inność”.

Kompetencje międzykulturowe stały się też osnową referatu dr Krystyny Heinz i dr Ireny Orszulik. Dokonały one omówienia rozwoju kompetencji międzykulturowych

w kontekście nauczania kultury, podkreślając konieczność dochodzenia do dialogu różnych kultur.

Komunikacyjne środowisko szkoły stanowiło kontekst wypowiedzi dr. Leszka Cichobłazińskiego na temat konfliktów w wyższej uczelni. Główne tezy tego wystąpienia dotyczyły rodzaju konfliktów, ich źródła oraz częstotliwości występowania zarówno wśród samych studentów, jak i pracowników dydaktycznych czy administracji uczelni.

Dr Małgorzata Sierpińska skoncentrowała się na sukcesie zawodowym nauczyciela w kontekście jego kompetencji społecznych. Dokonała wnikliwej charakterystyki kompetencji i wskazała na te spośród nich, które warunkują powodzenie nauczyciela, stwarzając tym samym wizerunek idealnego pedagoga.

Wśród wystąpień nie zabrakło również praktycznych wskazówek dotyczących technicznego, instrumentalnego aspektu komunikowania się. Mgr E. Wieloch-Górska zwróciła uwagę na głos jako podstawowe narzędzie pracy nauczyciela i wynikającą z tego konieczność permanentnej troski o doskonalenie technik pracy głosem, co w konsekwencji pozwoli ustrzec się przed chorobami zawodowymi.

Dr J.F. Jacko rozważał sposób oceniania pracy nauczyciela w kontekście dwóch pytań: dlaczego oceniamy nauczycieli? oraz według jakich kryteriów powinniśmy ich oceniać? Konkluzją tego wystąpienia było stwierdzenie, że ocena pracy nauczyciela powinna uwzględniać jego kwalifikacje i kompetencje, ze szczególnym zwróceniem uwagi na skuteczność i jakość nauczania.

Podsumowania konferencji dokonali prof. dr hab. Zbigniew Nęcki i prof. dr hab. Mirosław J. Szymański.

Atmosfera sprzyjająca dyskusji oraz miejsce, w którym się ona odbywała, ale przede wszystkim ogromna życzliwość i kreatywność Organizatorów tej nie tylko naukowej, ale również duchowej uczty zapewne przyczynią się do nawiązania licznych kontaktów, które zaowocują współpracą badawczą różnych ośrodków naukowych. Już dziś zachęcamy do przeczytania publikacji, które stały się podsumowaniem konferencji.

AGNIESZKA DOMAGAŁA-KRĘCIOCH
IWONA OCETKIEWICZ